

कोठारीइंटरनेशनलस्कूल, नोएडा
वार्षिक परीक्षा 2025-26

कक्षा:- 6
विषय:- संस्कृत
(विवरणात्मक/Subjective)

दिनांक:- शुक्रवार 13 मार्च 2026

समय:-2:30 होरा:

नाम----- कक्षा-----

अंक - 60

सामान्य निर्देशाः -

1. अस्मिन् पत्रे 13 प्रश्नाः 4 पृष्ठाः च सन्ति ।
2. प्रश्नानाम् उत्तराणि प्रश्नानुसारम् लेखितव्यानि ।
3. प्रत्येक प्रश्नान्तरम् द्वे पङ्क्तयः मोचितव्यानि ।
4. स्वच्छलेखं विशेषतया ध्यातव्यम् ।

(खंड-क) अपठित गद्यांश

प्रश्न - 1 निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर नीचे लिखे प्रश्नों के उत्तर लिखें -

महर्षिः वाल्मीकिः महाकविः आसीत् । सः रामायणम् अरचयत् । वाल्मीकिः आदिकविः मन्यते । रामायणम् आदिकाव्यम् अस्ति । रामायणे श्रीरामस्य कथा अस्ति। श्रीरामः स्वजनकस्य दशरथस्य आज्ञाम् अपालयत् । सः सीता लक्ष्मणाभ्याम् सह वने अवसत् । सः रावणम् अमारयत् । रामराज्ये सर्वे धर्मस्य मार्गं चलन्ति स्म।

(1) एकपदेन उत्तरत ।

½ x4 = 2

- (क) कः ऋषिः महाकविः आसीत् ?
- (ख) किम् आदिकाव्यम् अस्ति ?
- (ग) रामायणे कस्य कथा अस्ति ?
- (घ) रामः सीतालक्ष्मणाभ्याम् सह कुत्र अवसत् ?

(2) पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

1x2= 2

- (क) रामराज्ये सर्वे कथं चलन्ति स्म?
- (ख) श्रीरामः काम् अपालयत् ?

(3) गद्यांशस्य उचितम् शीर्षकं लिखन्तु ।

2x1=2

(4) भाषिककार्यम् यथानिर्देशम् उत्तरत ।

1x4=4

(क) 'अस्ति' इति पदे कः धातुः ?

1. भू 2 अस् 3 पठ

(ख) "अमारयत्" क्रियायाः कर्ता किम् ?

1. रामः 2. रामायण 3 किम्

(ख) गद्यांशात् अव्ययपदम् चित्वा लिखन्तु।

1 कथा 2 तत्र 3 स्म

(ग) महर्षिः वाल्मीकिः अत्र किम् विशेषणम् ?

1 महर्षिः 2 अत्र 4 वाल्मीकी

प्रश्न- 2 निम्नलिखित चित्र को देखकर मञ्जूषा की सहायता से संस्कृत में पांच वाक्य लिखो -

1x5=5

मञ्जूषा - उपवनम्, बालकाः, वृद्धाः, क्रीडन्ति, पादकन्दुकम्, वृक्षाः।

प्रश्न- 3 निम्नलिखित वाक्यों में निर्देशानुसार लकार परिवर्तन करके वाक्य को पुनः लिखें -

1x4=4

(क) बलाकाः पुस्तकं पठन्ति । (लृट् लकारे) -----

(ख) छात्राः कार्यं करिष्यन्ति । (लट् लकारे) -----

(ग) लता सुन्दरम् अस्ति । (लृट् लकारे) -----

(घ) मम परीक्षाः भविष्यन्ति । (लट् लकारे) -----

प्रश्न-4 निम्नलिखित वाक्यों में सन्धि कार्य करके वाक्य को पुनः लिखें -

1x4=4

(क) बालकः विद्या+आलयं गच्छति ।

(ख) हरि+ईशः अत्र आगच्छति ।

(ग) अध्यापकः गुरु+उपदेशम् यच्छति ।

(घ) मयि मातृ+ऋणम् अस्ति ।

प्रश्न-5 निम्नलिखित वाक्यों में संस्कृत संख्यावाचक शब्द चुनकर वाक्य पुनः लिखें। 1x4=4

- (क) अत्र (10) ----- छात्राः सन्ति। (दस / दश)
(ख) (4) ----- बालकाः विद्यालयं गच्छन्ति। (चतस्रः / चत्वारः)
(ग) अस्माकं कक्षायाम् (25) ----- छात्राः सन्ति। (पञ्चविंशतिः / विंशतिपञ्च)
(घ) उद्याने (16) ----- जनाः भ्रमन्ति। (षट्दश / षोडश)

प्रश्न-6 निम्नलिखित कारक-विभक्तियों के सामने उनके अर्थ को सही सुमेलित करें - 1x4=4

- (क) कर्ता - प्रथमा - में, पर, ऊपर
(ख) अपादान - पंचमी - के लिए, को (देने अर्थ में)
(ग) अधिकरण - सप्तमी - ने
(घ) सप्रदान-चतुर्थी - से (अलग होने में)

प्रश्न-7 निम्नलिखित अव्यय शब्दों के उचित अर्थ चुनकर लिखें - 1x4=4

- (क) अन्यत्र = कहाँ दूसरी जगह
(ख) सर्वत्र = सब जगह वहाँ
(ग) एकदा = एक जगह एक बार
(घ) अधुना = आज अब

प्रश्न-8 निम्नलिखित सर्वनाम शब्दों को मञ्जूषा की सहायता से पूर्ण करके उत्तरपुस्तिका में लिखें - 1/2x6=3

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	सः (वह)	-----	ते (वे सब)
मध्यमः पुरुषः	-----	युवाम् (तुम दोनों)	-----
उत्तमः पुरुषः	-----	-----	-----

मञ्जूषा - वयम्-(हम सब) , यूयम्-(तुम सब) , तौ-(वे दोनों) , अहम् - (मैं) , त्वम् - (तुम) , आवाम्-(हम दोनों)।

प्रश्न-9 मञ्जूषा से कर्म पद चुनकर रिक्त स्थान भरिए। 1x5=5

मञ्जूषा - भोजनम्, फलम्, पुस्तकम्, जलम्, विद्यालयम्,

- (क) बालकः ----- पठति।
(ख) माता ----- पचति।
(ग) ते ----- गच्छन्ति।
(घ) युवाम् ----- खादथः।
(ङ) नराः ----- पिबन्ति।

प्रश्न-10 उचित शब्दों द्वारा रिक्त स्थान भरिए -

1x5=5

- (क) वयं ----- वदामः। (मुखेन / मुखे)
(ख) बालकाः----- क्रीडन्ति। (कन्दुकेन / कन्दुकान्)
(ग) नराः ----- चलन्ति। (पादैः / पादाभ्याम्)
(घ) ते----- ज्ञानं प्राप्नुवन्ति। (यन्त्रेण / जलेन)
(ङ) सर्वे जनाः ----- पश्यन्ति। (नेत्रेण / नेत्राभ्याम्)

प्रश्न-11 निम्नलिखित वाक्यों का संस्कृत में अनुवाद कीजिए -

1x5=5

- (क) सीता पढ़ेगी।
(ख) वे दोनों पुस्तक पढ़ेंगी।
(ग) बालक विद्यालय जायेंगे।
(घ) वह संस्कृत पढ़ता है।
(ङ) मैं संस्कृत बोलता हूँ।

प्रश्न-12 निर्देशानुसार बालक शब्द के रूप को पूर्ण करके लिखो -

1x4=4

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा - बालकः	-----	-----
षष्ठी - -----	-----	बालकानाम्

प्रश्न-13 निर्देशानुसार धातुरूप लिखिए -

1x3=3

- (क) कृ धातु, लट् लकार, प्रथम पुरुष के तीनों वचन के रूप लिखो -
अथवा
(ख) अस् धातु, लट् लकार, उत्तम पुरुष के तीनों वचन के रूप लिखो -